

UNIEKE AANPAK VAN PLATFORM CB'23

CB'23 staat voor: Circulair Bouwen in 2023. Het doel van het platform was om partijen in de keten van de circulaire bouwconomie duidelijkheid te geven in de vroege fasen van de transitie. Op een moment waarop het gezamenlijke denken nog niet in normen kon worden vastgelegd, maar er wel behoefte was aan gezamenlijke uitgangspunten, afspraken en werkwijzen. Daarmee is versnelling in de transitie naar circulair bouwen mogelijk gemaakt.

Samen de route uitstippelen naar circulaire afspraken in de bouw

Platform CB'23 had een horizon van vijf jaar: van 2018 tot 2023. Kort genoeg om druk op de ketel te zetten en lang genoeg om tot concrete resultaten en afspraken te komen. Platform CB'23 verbond alle schakels van de circulaire bouwketen, zowel binnen de GWW-sector als de woning- en utiliteitsbouw: van producent tot sloper, van opdrachtgever tot uitvoerder en van grote aannemer tot MKB'er en start-ups. Het platform richtte zich op het opbouwen en delen van kennis waarmee samen bouw-brede afspraken opgesteld konden worden. Als er belemmeringen werden geconstateerd werden die geagendeerd.

Harmonisatie voorafgaand aan normering of formele afspraken

Platform CB'23 hield zich niet bezig met de normalisatiewereld van NEN-normen en NTA's, maar met een vorm van harmonisatie die daarvoor ligt; dynamische afspraken. Dit werd gekenmerkt door werken met oplossingen en concepten die van onderop zijn bedacht, leren door te doen. De afspraken konden verschillende vormen aannemen, zoals een procesbeschrijving, een rekenmethode of onderwijscurriculum en waren dus niet noodzakelijkerwijs pre-normen. Een aantal afspraken, zoals het lexicon en de methode voor het meten van circulariteit, heeft zich in de loop van de tijd doorontwikkeld tot input voor normering en is ondergebracht bij de Normcommissie Circulair Bouwen.

Uitgangspunten

De aanpak van Platform CB'23 was dat er door deelnemers uit de gehele bouwketen transparant gewerkt werd aan uitdagingen. Met hun tijd en kennis wilden zij bijdragen aan het mogelijk maken van circulair bouwen. Het platform was gericht op actie, versnelling en opschaling met een zo breed en relevant mogelijk draagvlak uit de sector. Het bouwde voort op bestaande kennis en ervaringen. Uitgangspunten waren:

- We werken aan sector-brede afspraken; voor de sector, door de sector.
- We gaan uit van wat er al is: we doen geen zaken dubbel en bouwen voort op wat er al is.
- We genereren handvatten en werken toe naar praktische, concrete resultaten.
- Afspraken zijn dynamisch.
- We werken transparant, met een inclusief proces.

Werkwijze

Jaarlijks werkte een aantal actieteams aan het opstellen van leidraden, die tijdens een eindevent met de sector werden gedeeld. Dit proces kan worden opgedeeld in een aantal stappen:

1. Selectie onderwerpen (januari - maart):

De Regieraad inventariseerde en selecteerde onderwerpen op het gebied van circulair bouwen waarmee actieteams aan de slag gingen. De laatste jaren gebeurde dat mede

op basis van een bouw-brede enquête in samenwerking met Cirkelstad en het Transitieteam Circulaire Bouweconomie.

2. *Opstellen green paper (april-mei) en startdocument over keuze actieteams en vorm (juni - juli):*

De meest relevante en impactvolle onderwerpen uit de enquête werden uitgewerkt in een green paper. Hiervoor werd een selecte groep van experts over het onderwerp bevraagd. Onderdeel daarvan was ook welke specifieke behoefte aan afspraken of afstemming er bestond. Het green paper vormde input voor het startdocument waarin helder werd beschreven op welke vragen of welke probleemstelling het actieteam zich specifiek zou richten, welke scope daarbij werd gehanteerd en welke vorm het actieteam zou krijgen.

Doordat de onderwerpen zich in een andere fase van ontwikkeling bevonden, kon de werkwijze per actieteam verschillen. Nieuwe onderwerpen werden vaak in een breed actieteam opgepakt, waarbij de uitwerking in werkgroepen plaatsvond. Sommige onderwerpen gingen na een of twee jaar over in een implementatietraject, waar de leidraad in de praktijk werd toegepast en leerervaringen werden opgehaald. Daarna werd een verbeterde versie van de leidraad opgeleverd. Andere onderwerpen hadden behoefte aan gerichte verdieping. Deze werden opgepakt door kleinere groepen van experts om een verdiepingsslag te kunnen maken.

3. *Aankondigen nieuwe onderwerpen/actieteams/inschrijving (juli-september)*

Tijdens het jaarevent werden de nieuwe onderwerpen voor het komende jaar gepresenteerd aan de sector. Direct na de zomermaanden startte de daadwerkelijke inschrijving en in september startten de nieuwe actieteams.

4. *Zoeken van voorzitter, rapporteur, coördinator en werkgroepentrekkers (zomer):*

Voor de start van het actieteam werd een voorzitter gezocht die kennis had over het onderwerp, affiniteit met zowel B&U als GWW, een autoriteit in de sector en die in staat was een groep te leiden en inspireren. De voorzitter kreeg hiervoor een vergoeding. De voorzitter werd qua proces ondersteund door een adviseur van NEN en in het schrijfproces door een rapporteur/tekstschrijver. In sommige gevallen werd gekozen voor de inzet van werkgroepen op deelonderwerpen. Daar werden trekkers voor gezocht.

5. *Uitwerken van de afspraken: bijeenkomsten, werkgroepen en voorzittersoverleg (september - juni)*

Actieteams kwamen in de regel circa zes keer per jaar bij elkaar om af te stemmen. In sommige gevallen werd het werk in werkgroepen gedaan en kwam het grotere actieteam op een aantal momenten bij elkaar om te reflecteren op de voortgang en input te geven aan de werkgroepen. Daarnaast was er ook overleg tussen de voorzitters van de verschillende actieteams.

6. *Openbare consultatieronde (maart-april)*

Ieder jaar werd een openbare consultatieronde gehouden van drie weken. Via een formulier op de website kon elke professional feedback geven op de 80% versies van de nieuwe leidraden. De leidraden werden daartoe met regelnummering ter beschikking gesteld. In het formulier kon je je feedback koppelen aan een regelnummer. Je gaf feedback op typfouten, deed tekstsuggesties of maakte een inhoudelijk bezwaar dat met een toelichting kon worden ingediend.

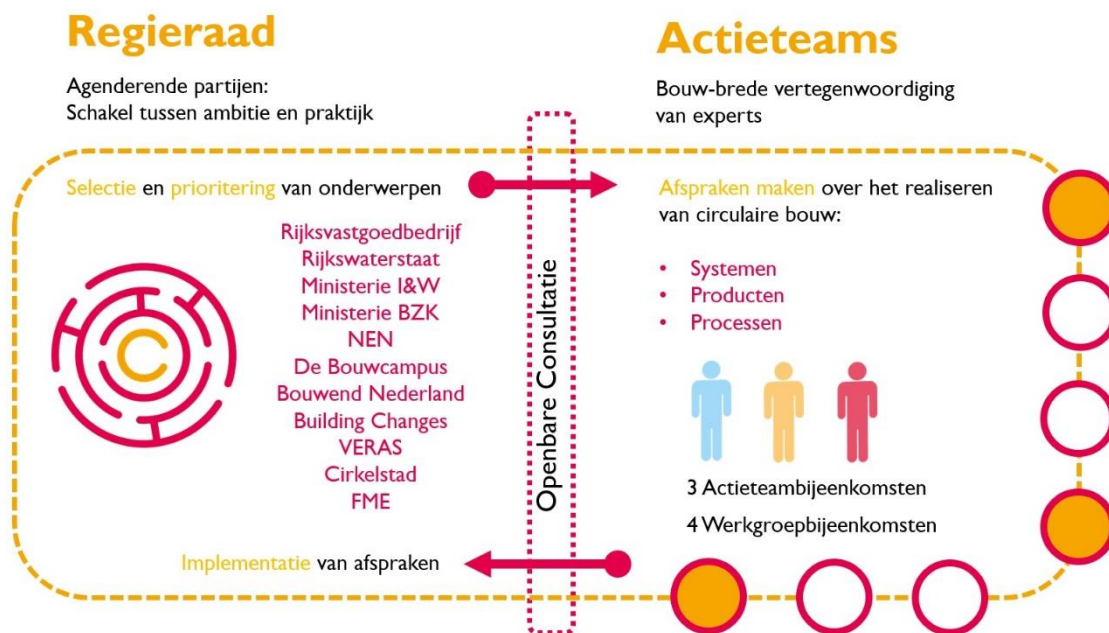
7. *Oplevering en overhandiging leidraden tijdens jaarevent (1^e week juli/eind juni)*
De input vanuit de consultatieronde werd verwerkt in de uiteindelijke leidraden die feestelijk werden opgeleverd tijdens een jaarevent. Als een leidraad als ‘afgerond’ werd beschouwd, werd deze overhandigd aan een organisatie die deze verder kon ontwikkelen en beheren.

Samenstelling en rol Regieraad

Naast de - jaarlijks wisselende - actieteams, was er een Regieraad actief. Deze was samengesteld uit financiers van het platform, beleid en overkoepelende kennisorganisaties en branches. Zij bepaalden gezamenlijk de koers van het platform, o.a. door de keuze van onderwerpen en voorzitters, en traden op als ambassadeurs naar hun respectievelijke achterbannen gericht op deelname in de actieteams en implementatie van de resultaten. Daarnaast faciliteerden zij de benodigde afstemming met andere relevante gremia, zoals het Transitieteam Circulaire Bouweconomie en relevante ministeries.

Leden van de Regieraad werden geselecteerd op basis van de rol van hun organisatie in de circulaire bouw. Zij konden nieuwe ontwikkelingen helpen signaleren en agenderen en optreden als ambassadeurs naar hun achterban.

De volgende organisaties zaten in de Regieraad van het platform: Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, De Bouwcampus, NEN, Bouwend Nederland, Building Changes, Cirkelstad, FME, VERAS, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Gebalanceerde samenstelling actieteams en werkgroepen

Een groot aantal professionals is betrokken geweest in een actieteam, werkgroep of in de Regieraad. Draagvlak en expertise was van essentieel belang voor het succes van afspraken. Voor de samenstelling van actieteams en werkgroepen van Platform CB'23 werd daarom een gebalanceerde groep deelnemers beoogd die met elkaar de (voor het specifieke onderwerp) relevante stakeholders uit de bouwsector vertegenwoordigden. Naast vertegenwoordiging van de gehele keten, werd ook beoogd de actieteams samen te stellen uit zowel kleine/startende, middelgrote en grote organisaties, GWW en B&U, privaat en publiek. Besluitvorming binnen actieteams vond plaats op basis van consensus, waarbij -onafhankelijk van bedrijfsgrootte- elke stem even zwaar telde.

Deelnemers waren experts met specifieke kennis van theorie, praktijk en/of van de behoeftes van hun achterban. Sommige experts werden direct benaderd, anderen zijn geselecteerd uit de open inschrijving, zodat zij samen een brede afspiegeling vormden van de belangen en kennis in de markt. Alle partijen die geen lid waren van een actieteam kregen de kans geïnformeerd te worden via de nieuwsbrief en hun feedback te geven tijdens de openbare consultatieronde.

Deelname leverde organisaties de volgende voordelen op:

- De mogelijkheid om een actieve en impactvolle bijdrage te leveren aan het creëren van een gelijk speelveld voor de bouwsector in de transitie naar een circulaire bouw.
- Invloed op te maken afspraken en binnen het platform op te pakken vraagstukken.
- Toegang tot actief en breed netwerk van koplopers op het gebied van circulaire bouw.
- Toegang tot kennis en ervaring van andere deelnemers, waardoor het wiel niet steeds zelf uitgevonden hoefde te worden.

Brede vertegenwoordiging mogelijk door *in kind* investering

De financiering van de actieteams werd gedragen door een aantal leden van de Regieraad. Van de deelnemers werd alleen een *in kind* investering gevraagd:

- Het inbrengen van relevante kennis, projectinformatie en een netwerk.
- Op een positieve en actieve wijze participeren; aanwezig zijn op de geplande bijeenkomsten en vooraf de bijeenkomsten voorbereiden.
- De duur van de bijeenkomsten bedroeg 2 à 3 uur. Deze vonden deels op locatie en deels online plaats.
- Binnen een actieteam droegen werkgroepleden actief bij aan de ontwikkeling van leidraden door middel van uitzoekwerk, discussies en schrijfwerk.

Doordat deelnemers geen financiële bijdrage hoefden te betalen, werd de drempel verlaagd om deel te nemen, met name voor startups en MKB-bedrijven. Er is becijferd dat door de deelnemers tussen de € 600.00 en € 800.000 *in kind* geïnvesteerd is in vijf jaar. Een beperkt aantal deelnemers met een uitgebreidere, specifieke rol ontving een tegemoetkoming in de gemaakte kosten.

De relatie van Platform CB'23 tot het Transitieteam Uitvoeringsprogramma Circulaire Bouweconomie

De Transitieagenda Circulaire Bouweconomie beschreef de strategie om tot een circulaire bouweconomie te komen in 2050. Deze agenda was opgesteld door het Transitieteam waarin experts uit wetenschap, overheid en marktpartijen zitting hadden. Het uitvoeringsprogramma Circulaire Bouweconomie van het Transitieteam gaf hier uitwerking aan en het Transitieteam nam daarbij de rol van Rijksadviseur op zich. Aangezien Platform CB'23 een aantal doelen binnen het uitvoeringsprogramma hielp realiseren, waren er werkafspraken gemaakt tussen Platform CB'23 en het Transitieteam. Het Transitieteam reflecteerde o.a. op de activiteiten en resultaten van het platform. Daarnaast legde het onderzoeksvragen neer bij Platform CB'23, maakte gebruik van input vanuit het platform en adviseerde het Transitieteam het platform binnen de ontwikkelcyclus.